TA' MIG
- ET UNDERVISNINGSMATERIALE

Foto: New Yorker Films

Niveau: 7. – 10. klasse

Fag: dansk og mediefag

Ta' mig, Norge 2011

Originaltitel:	"Få meg på, for faen"
Instruktion:	Jannicke Systad Jacobsen
Manuskript:	Jannicke Systad Jacobsen baseret på Olaug Nilssens ungdomsbog "Få meg på, for faen" (2005)
Længde:	76 minutter
Distribution:	Miracle Film Distribution
Medierådets vurdering:	Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år Læs Medierådets vurdering

Medvirkende	
Alma:	Helene Bergsholm
Almas mor:	Henriette Steenstrup
Sara:	Malin Bjørhovde
Artur:	Matias Myren
Ingrid:	Beate Støfring

Indhold

Om filmen
Handlingsreferat
Faglige mål
Fag og temaer
Filmfaglige vinkler
- Dramaturgi
- Billede
- Klipning
- Lyd

Elevark med spørgsmål
Film og links

DET DANSKE FILMINSTITUT
WWW.DFI.DK/FILMISKOLEN

Om filmen

At være teenager kan måske anses for at være straf nok i sig selv. Når man så tilmed bor i den lille, norske flække Skoddeheimen, er det virkelig op ad bakke. Så der må ske noget! Og det gør der i filmen "Ta' mig", som giver et forfriskende og realistisk indblik i den 15-årige Almas hverdag med alle de komplikationer, man kan støde på, når man er ved at blive voksen. Filmen, der er beslægtet med den svenske "Fucking Åmål" (1998), skildrer på fineste vis teenagelivets mange genvordigheder hos både Alma og hendes venner, som filmens instruktør er fuldt ud solidarisk med.

"Ta' mig" er skrevet og instrueret af den norske Jannicke Systad Jacobsen (f. 1975). Filmen er baseret på Olaug Nilssens populære roman med samme titel fra 2005. "Ta' mig" er Jannicke Systad Jacobsen spillefilmdebut. Hun har en række dokumentarfilm bag sig og er uddannet på filminstruktørlinjen på den tjekkiske filmskole FAMU og på London International Film School.

Ved filmens verdenspremiere på Tribeca Film Festival i 2011 modtog "Ta' mig" prisen for Bedste manuskript, og instruktør Jannicke Systad Jacobsen blev ved Karlovy Vary International Film Festival 2011 nævnt som en af de ti europæiske filminstruktører, man skal holde øje med i fremtiden. Filmen var ligeledes med i hovedkonkurrencen ved Stockholm Film Festival 2011.

Byen Skoddeheimen, hvor handlingen foregår, eksisterer ikke i virkeligheden, men er identisk med Solheimsdalen, hvor forfatteren Olaug Nilssen er opvokset. "Det kan være hvor som helst i Norge mellem de høje bjerge og mørke fjorde og indhyllet i tåge," siger filmens instruktør og tilføjer, at "skodde" betyder "tåge" på nynorsk. Filmen er optaget på Rogaland-egnen med unge skuespillere, der alle selv er opvokset i et miljø, der minder om filmens. De vigtigste roller er castet blandt 450 unge over en periode på fire måneder.

Handlingsreferat

Langt oppe i udkantsnorge ligger en lille by, Skoddeheimen, hvor alt står stille. Her bor den 15-årige Alma med sin mor, der arbejder på den lokale roefabrik og bruger det meste af sin fritid på at løbetræne med kollegaen Arild. Alma og hendes to veninder, søskendeparret Ingrid og Sara, keder sig bravt og drømmer alle om et bedre og sjovere liv et andet sted. Alma drømmer også om at finde nogen at elske, og hun længes efter at komme af med sin uskyld. Det betyder, at hun dagligt tilbringer timer med dyre telefonsexsamtaler med sin faste telefonsexpartner Stig. Hun kanaliserer sin kedsomhed og apati ud i en sexfiksering og fantaserer konstant om alt og alle – særligt om skolekammeraten Artur.

Almas sammenblanding af fantasi og virkelighed kommer imidlertid til at spænde ben for hende. Til en skolefest havner hun i en intim og pinlig situation med Arthur omme bag det lokale ungdomshus og fortæller efterfølgende veninderne, at Artur har "prikket til hende med sin pik". Artur, som er alle pigernes store idol, vinder dog kammeraternes sympati, da han afviser både rygterne og Alma, selvom hun fortæller sandheden. De misundelige veninder trækker sig væk fra Alma, spreder rygter og giver hende tilnavnet "Pik-Alma". Hun udstødes totalt fra fællesskabet, og alle gør nar af hende. Samtidig gør det ikke situationen lettere for Alma, at hendes mor finder ud af, hvad der er galt.

Alma mødes dog stadig i smug med veninden Sara, der også bærer rundt på sine hemmeligheder og drømme; Sara skriver breve til dødsfanger i Texas, mens hun kærester med Kjartan. Latterliggjort, frosset ude og stadig mere desperat beslutter Alma sig for at gøre noget drastisk ved sagen. Hun drikker sig fuld og erklærer Artur sin store kærlighed, men han afviser hende. Alma stikker af, tomler til Oslo og overnatter hos Ingrids og Saras storesøster Maria. Da Alma kommer tilbage til Skoddeheimen, vender situationen for hende, og filmen ender med, at det er Artur, der erklærer Alma sin store kærlighed og samtidig indrømmer – med et stort banner på skolens mur –, at han "prikkede til Alma med sin pik" ved festen i ungdomshuset.

Faglige mål

Dette undervisningsmateriale er tilrettelagt således, at det spænder fra 7.-10. klasse. Arbejdet med materialet kan bidrage til en forståelse af teenage-årene og alt, hvad de fører med sig på godt og ondt. Materialet giver inspiration til at arbejde med både filmens indhold og udtryk. Dog og rettes her særligt fokus på analyse af de filmiske virkemidler, der er med til at gøre "Ta' mig" både interessant, humoristisk og særdeles vedkommende for sit teenagepublikum. Materialet beskæftiger sig med både oplevelse og analyse og er udformet, så det kan bruges både i en situation, hvor klassen har set filmen i biografen, og hvis I har filmen på dvd.

Elevarket indeholder en række spørgsmål og opgaver, der understøtter de faglige mål. I opgaverne lægges vægt på samarbejde og debatkultur samt både den mundtlige og skriftlige udtryksform. Elevarket afsluttes med en skriftlig opgave, der forudsætter forståelse for og stillingtagen til filmens temaer. Denne opgave kan danne grundlag for en evaluering af filmen.

Fag og temaer

Dette undervisningsmateriale retter sig primært mod fagene **dansk** og **film/medier**, og det kan indgå i et **tværfagligt arbejde** med de to fag. Filmen kredser om centrale temaer som **seksualitet, identitet og frigørelse** samt **outsideren** over for **normaliteten**, og det vil derfor være oplagt at tænke disse temaer ind i arbejdet med filmen.

Dansk

- Analyse af filmens **dramaturgi** og den måde, fortællingen er opbygget på.
- **Læs uddrag på norsk** af Olaug Nilssens ungdomsbog "Få meg på, for faen" (2005), som filmens manuskript er baseret på.
- "Ta' mig" kan bruges som et **supplement til tekstanalyse** af litteratur, hvor beslægtede temaer forekommer. Man kan læse fiktive tekster om udvalgte temaer eller finde artikler i aviser og blade, der behandler filmens temaer.
- Fokus på **filmgenrer** – i dette tilfælde særlig ungdomsfilmen som genre.
- Da filmen har en åben slutning, kan eleverne som afslutning på arbejdet med filmen **skrive videre på personernes historie** – enten i form af en individuel opgave eller en gruppeopgave, hvor hver gruppe skal skrive om en person, og hvad de tror, der videre sker i personens liv.
- Da et af de helt centrale temaer i filmen er seksualitet/identitet, vil et besøg hos eller af **organisationen "Sex og Samfund"** være oplagt. Organisationen har mange forskellige tilbud til grundskolens ældste elever, da deres kerneaktivitet er at give supplerende seksualundervisning og rådgivning til unge.

Film/medier

I faget film/medier kan der også tages udgangspunkt i filmens temaer ud fra en filmfaglig vinkel. Her kan arbejdes med visuelle udtryk som billede (kamera, lys/farver, billedkomposition og visuel stil), klipning (krydsklipning/parallelklipning, klipperytme) og lyd (reallyd/effektlyd, musik i og uden for handlingen). I dette arbejde kan indgå en samtale om, hvordan filmen ville have været, hvis man havde fjernet eller ændret på et eller flere virkemidler.

Tværfaglighed

I tværfaglig sammenhæng mellem **dansk** og **film/medier** vil det være oplagt med en analyse af og samtale om de filmiske virkemidlers betydning for fortolkningen af filmen.

Filmen "Fucking Åmål" (1998) minder både hvad angår tematikker og location om "Ta' mig" og vil derfor være et godt supplement til og sammenligningsgrundlag for "Ta' mig".

Filmfaglige vinkler

Dramaturgi
En film består af indstillinger (klip), scener (et antal indstillinger) og sekvenser (et antal scener), der tilsammen udgør filmfortællingen. I en analyse af det handlingsmæssige forløb eller dramaturgien i filmen er det oplagt at arbejde med berettermodellen for at skabe overblik over rækkefølgen af scener og fortællingens struktur. Fortællingen i "Ta' mig" strækker sig over en relativ kort periode på nogle uger. Her følger et bud på, hvordan filmens sekvenser svarer til berettermodellens forløb:

Anslag(tidskode 0:38-01:25)
I en voice over med Alma får vi præsenteret Skoddeheimen: "Bjerge, tomme gader, flere tomme gader, tom gade med traktor, postkasser, hus med parabolantenne, ungdomshusets baghave, dumme får, dumme høballer, dumme trampolinpiger. Velkommen til Skoddeheimen."

Præsentation (tidskode 01:26-10:36)
De væsentligste personer i filmen præsenteres: Alma, Almas mor, Artur, veninderne og søskendeparret Ingrid og Sara samt deres storesøster Maria.

Uddybning (tidskode 10:37-52:08)
Festen i ungdomsklubben, hvor Artur "prikker til Alma med sin pik". Filmens **første vendepunkt** er scenen, hvor Alma fortæller om episoden til Ingrid og Sara. De vælger ikke at tro på hende og spreder i stedet rygtet på skolen, så Alma efterfølgende udstødes af fællesskabet og får øgenavnet "Pik-Alma". Ud over det finder Almas mor via en skyhøj telefonregning ud af, at Alma ringer til sexlinien, og moren får straks Alma ansat hos den lokale købmand Sebjørn, så regningen kan blive betalt tilbage. Her ender det dog også galt for Alma, da Sebjørn finder ud af, at hun har taget og læst i magasinet "Playboy". Han kontakter Almas mor, som nu bekymres endnu mere, hvilket hun grædefærdig drøfter med en veninde over køkkenbordet.

Point of no return (tidskode 52:09-56:20)
Alma drikker sig fuld og opsøger Artur, erklærer ham sin store kærlighed og beder ham indrømme, hvad der skete ved festen. Artur afviser Alma og begrunder det med, at han allerede har en kæreste.

Optrapning og klimaks (tidskode 56:21-01:10:36)
Alma går fra Artur. Filmens **andet vendepunkt** er scenen, hvor Alma beslutter sig for at tomle til Oslo. I storbyen opsøger hun Ingrids og Saras storesøster Maria. Hun møder opbakning og hjælp fra Maria og hendes bofæller, og Alma tager lettere om hjertet tilbage til Skoddeheimen. Her genforenes hun med sin mor og opsøges af Artur, som er blevet interesseret i Alma. Nu er det Almas tur til at afvise ham. Filmens klimaks er scenen, hvor Artur endelig står ved sine handlinger og følelser over for Alma og tager imod hende ved skolen med et stort banner, hvor der står: "Jeg prikkede til Alma med min pik".

Udtoning (tidskode 01:10:37-01:12:49)
Artur og Alma forenes, Alma bliver igen accepteret af de øvrige unge, og filmen slutter med, at Alma og Artur spiser middag med Almas mor.

Billede
Den visuelle stil i en film har stor betydning for, hvordan filmen opleves og fortolkes. Den visuelle stil er udtryk for instruktørens bevidste valg i forhold til, hvordan hun gerne vil have, vi skal se og forstå filmen. **Billedudsnit** og **kamerabevægelser** er vigtige visuelle elementer og er på mange måder afgørende for, hvordan vi opfatter indholdet i de enkelte scener. Den **visuelle stil** i "Ta' mig" er meget ekspressiv og formidler på en fin måde Almas oplevelse af verden omkring hende. Instruktøren gør brug af mange skift i den visuelle stil og giver derved tilskueren oplevelsen af, at noget er objektivt og andet subjektivt fremstillet.

I filmen bruges **billedbeskæringerne** 'nærbillede' og 'halvnær' ofte, når kameraet er rettet mod Alma. De mange nærbilleder af Alma retter fokus på hendes ansigtsudtryk og følelser frem for på de hændelser, der foregår omkring hende. Det er altså væsentligere for instruktøren, at vi ser Almas reaktion på hændelsen end selve hændelsen. Nærbillederne bringer os tættere på hende, vi kan bedre aflæse hendes kropssprog og mimik, der afspejler hendes tanker og følelser, og derved får

vi bedre mulighed for at identificere os med hende. Dette forekommer fx i scenen, hvor Alma går tur med hunden og møder Artur (tidskode 03:18-04:21), i scenen, hvor Alma gør sig klar til festen i ungdomsklubben (tidskode 07:35-08:18) og i scenen, hvor Alma i skolen iagttager dem, der før var hendes venner (tidskode 48:44-49:14).

Filmen indeholder mange dialogscener, hvor personerne primært er filmet i halvtotal og halvnær, hvilket bringer os forholdsvis tæt på dem og giver os mulighed for at aflæse deres udtryk og tanker. Også i disse scener styrkes vores mulighed for identifikation med personerne, da kameraet filmer hen over skulderen på den, der ser/lytter, så vi oplever dialogen fra personens synsvinkel og samtidig oplever reaktionen fra modparten. Det forekommer fx i scenen, hvor Alma og Artur står bag ungdomsklubben til festen, og Artur "prikker" til Alma (tidskode 11:45-12:53) og i scenen, hvor Almas mor konfronterer Alma med telefonregningen (tidskode 28:41-29.26).

Lys og farver
Lys og farver bruges konsekvent til at understrege personernes følelser og stemningen i scenerne gennem hele filmen. Lys og farver har desuden en symbolsk værdi og hjælper tilskueren med at kende forskel på virkelighed og fantasi-optrin. Gennem filmen skiftes mellem:
1) den virkelige verden med grålige farver og køligt lys
2) Almas fantasiverden i varme farver og gyldent skær
3) Almas og Saras fantasiverdener i sort/hvide stillbilleder

Virkelighedsscenerne i "Ta' mig" er generelt præget af den samme **farvetone** gennem hele filmen. Farvetonen er grålig og kold og omgivelserne har et "tåget" skær, hvilket afspejler byens navn "Skoddeheimen" ("skodde" betyder "tåge" på nynorsk). Lys og farver bruges konsekvent til at understrege filmens handling og springene mellem virkelighed og fantasi: I Almas virkelige verden fremstår alt gråt og køligt, hvorimod lys og farver skifter markant i hendes fantasiverden, som fremtræder i et varmt og gyldent skær. Et af de første eksempler på dette er scenen, hvor Alma går tur med sin hund og møder Artur, som hun straks begynder at fantasere om (tidskode 03:18-04:21).

I begyndelsen af filmen, hvor Almas fantasiverden introduceres for tilskueren, er **scenerne i farver** og fremstår forholdsvis realistiske og virkelighedsnære – fx da Alma og Artur går tur med hunden (tidskode 03:18-04:21), da Alma gør sig klar til fest i klubben (tidskode 08:18-08:55), da Alma fantaserer om Ingrid (tidskode 15:19-17:07), og da Alma fantaserer om sex og joint med Artur (tidskode 21:26-23:00). Men efter at Alma for alvor er blevet udstødt af alle, skifter de fleste fantasiscener til **sort/hvide stillbilleder** (fx tidskode 24:33-35:49) Det er med til at understrege afstanden mellem Almas virkelige liv og hendes fantasiverden samt hendes følelse af, at der er skabt distance mellem hende og veninderne samt Artur. De sort/hvide stillbilleder klippes også ind i scenerne, hvor Sara læser sine breve til dødsfanger i Texas højt (tidskode 26:39-27:46), hvilket er med til at vise Saras følelse af isolation og distance til søsteren og de andre, der har udstødt Alma fra fællesskabet.

I filmens slutscene (tidskode 01:10.37-01:12:49) bruges lyset også symbolsk til at vise, at Alma nu ikke længere behøver gå ind i en fantasiverden for at se sine drømme opfyldt. Scenen fremstår i et lyst og varmt skær, som vi tidligere kun har oplevet i Almas fantasi-optrin; de filmiske virkemidler understreger dermed, at Alma har fået sine drømme opfyldt.

Klipning
Filmens **klipning** har stor betydning for, hvordan vi forstår og fortolker fortællingen. Klipningen bruges bl.a. til at skabe intensitet og spænding. Man skelner i film mellem krydsklipning og parallelklipning. Ved krydsklipning mødes to eller flere handlings-tråde til sidst modsat parallelklipning, hvor handlingstrådene ikke mødes til sidst, men stadig har betydning i forhold til hinanden.

I "Ta' mig" bruges **parallelklipning**: Der springes mellem en **realistisk hovedfortælling** og Almas **opdigtede fremtidsfantasier**, hvor hun blandt andet forestiller sig hende og Artur sammen – en slags parallelverden til Almas virkelige liv. Ved hjælp af parallelklipning spejler fremtidsfantasierne Almas følelsesmæssige liv i hovedfortællingen; klipningen understreger, at Alma har svært ved at skelne mellem fantasi og virkelighed, og at hun næsten konstant har (sex-)fantasier om de mennesker, der er omkring hende. Dermed er klipningen med til at forklare, hvorfor det flere gange går skævt for Alma. **Klipperytmen** i filmen er

gennemgående langsom, og det rolige tempo giver mulighed for at leve sig ind i stemningen og i Almas situation.

Lyd
I film er der grundlæggende to former for lyd, **synkron** og **asynkron lyd**. Synkron lyd er den lyd, både tilskuerne og personerne i filmen kan høre. Det kan fx være dialog eller reallyd som fodtrin og døre, der smækker. Det kan også være effektlyd, som tilføjes under redigeringen (fx en forvrænget reallyd) og er med til at forstærke eller forklare det vi ser. Asynkron lyd er den lyd, som kun tilskuerne kan høre, fx underlægningsmusik eller voice over. Lydsiden styrer og forstærker stemningen og underbygger handlingen på billedsiden.

"Ta' mig" er gennemgående en meget "stille" film i betragtning af, at det er en ungdomsfilm. Der bruges primært reallyd, hvilket styrker oplevelsen af de realistiske persontegninger og den virkelighedsnære handling. Indimellem forekommer også **voice over**; det er først og fremmest i de scener, hvor Alma fantaserer, men også i scenerne, hvor Sara skriver og læser brevene til dødsfangerne i Texas højt. Brugen af voice over i filmen er med til at skabe overblik over og kommentere handlingen og kan også forklare det skift mellem virkelighed og fantasi, der ofte sker på billedsiden.
Flere steder i filmen bruges **underlægningsmusik** for at underbygge stemningen i handlingen. I scenerne, hvor Alma fantaserer om hende og Artur, bruges den samme romantiske underlægningsmusik, som derved får karakter af et ledemotiv, der vækker en bestemt forventning hos tilskueren.

Film, links og litteratur

Yderligere information om "Ta' mig"
Læs mere om "Ta' mig" på filmens hjemmeside (på engelsk). Her findes blandt andet information om filmen, skuespillerne, instruktøren og romanen, der ligger til grund for filmen:

- Ta' mig - hjemmeside

Den elektroniske artikelbase Infomedia er et godt sted at finde supplerende læsestof om filmen, blandt andet interviews, anmeldelser m.m. Infomedia kræver abonnement; der er gratis adgang til Infomedia på biblioteket.

- Infomedia

Beslægtede film og undervisningsmaterialer
Den svenske ungdomsfilm "Fucking Åmål" (1998) er tilgængelig i Danmark på dvd og kan lånes på biblioteket. Læs mere om filmen i undervisningsmaterialet på Det Danske Filminstituts hjemmeside:

- 'Fucking Åmål' – Det Danske Filminstitut

Den svenske ungdomsfilm "Ketchup-effekten" (2004) kan lånes på dvd på biblioteket. Læs mere om filmen i undervisningsmaterialet på Det Danske Filminstituts hjemmeside:

- 'Ketchup-effekten' – Det Danske Filminstitut

Filmanmeldelse i undervisningen
Undervisningsmateriale, der giver vejledning i at arbejde med filmanmeldelse i skolen på Det Danske filminstituts hjemmeside:

- 'Filmanmeldelse i undervisningen' – Det Danske Filminstitut

Om filmanalyse
Læs om filmiske analysemodeller, bl.a. berettermodellen, på EMU:

- EMU - berettermodellen

Læs mere om filmanalyse og filmiske virkemidler i Forlaget Alineas Scoop-serie:

- Scoop - filmanalyse

Analysevejledning til spillefilm på sitet Danskfag:

- Danskfag - analysevejledning

Læs mere om berettermodellen samt definitionen på indstilling, scene og sekvens i undervisningsmaterialet "Den gode historie – på film" på Det Danske Filminstituts hjemmeside:

- 'Den gode historie – på film' – Det Danske Filminstitut

Links til seksualundervisning
Find information om organisationen Sex og Samfund på deres hjemmeside:

- Sex og samfund

Sex og Samfunds rådgivningslinie:

- Sexlinien

Forfattere: Lene Pryds Jørgensen
Redaktion: Liselotte Michelsen og Lisbeth Juhl Sibbesen
Udgiver: Det Danske Filminstitut, Gothersgade 55, 1123 København K Copyright © 2012, Det Danske Filminstitut

DET DANSKE FILMINSTITUT
WWW.DFI.DK/FILMISKOLEN